

Hartelijk welkom!

De presentatie van de Corona gedragsunit
begint om 12:05 uur.

www.rivm.nl/gedragsonderzoek

Bezoek onze website

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Resultaten 18e ronde vragenlijstonderzoek &

‘Redenen om alsnog te laten vaccineren’

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Wat doet de Corona Gedragsunit?

Methodes

- Vragenlijstonderzoek
- Trendonderzoek
- Interviews
- Literatuuronderzoek
- Voorbeelden uit de praktijk
- Kennisintegratie & communicatie
- Gedragsreflecties

Thema's

- Vaccinatiebereidheid
- Testen & thuisblijven
- Ouderen
- Jongeren
- Specifieke groepen
(o.a. mensen met een lage
sociaaleconomische status)

Programma Corona Gedragsunit – 1^e kwartaal 2022

Onderzoeken

- 8 februari: resultaten trendonderzoek
- 1 maart: resultaten trendonderzoek
- 18 maart: 19^e ronde corona gedragsonderzoek
- 22 maart: resultaten trendonderzoek
- 12 april: resultaten trendonderzoek

Kennisproducten

- 'Redenen om alsnog te laten vaccineren'
- Kennisupdate 'Isolatie en quarantaine'
- Nieuwsbrief Corona & Gedrag

Vragenlijstonderzoek Ronde 18

- > Invulperiode 19 t/m 23 januari 2022
- > 44.227 deelnemers in totaal, trends voor deelnemers die min. 2x hebben meegedaan
- > wat ouder, vaker vrouw en hoger opgeleid
dan gemiddeld voor de Nederlandse bevolking
- > kwantitatieve en kwalitatieve data

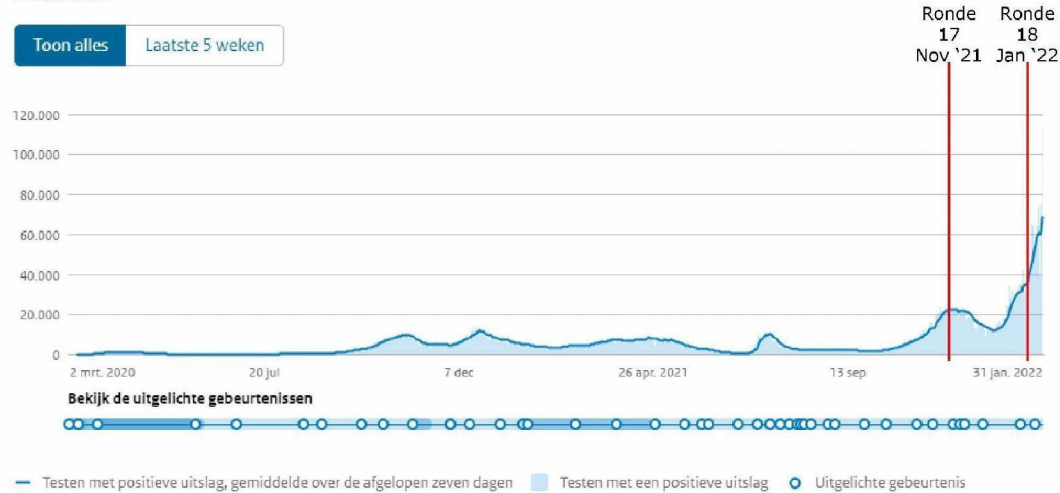
Focus op:

- Naleving, draagvlak
- Testen en quarantaine
- Welbevinden
- Vertrouwen in de overheid
- Vaccinatie

Aantal positief geteste mensen door de tijd heen

Deze grafiek laat zien van hoeveel mensen gemeld is dat ze positief getest zijn op het coronavirus.

Bron: RIVM

Resultaten 18e ronde vragenlijstonderzoek
04-02-2022

- > Ronde 17: 24-28 nov '21
- > Ronde 18: 19-23 jan '22
- > 26 november: avondlockdown
- > 18 december: lockdown
- > 14 januari: versoepelingen
 - hoger onderwijs, winkels, sport weer open
- > 25 januari: versoepelingen
 - Horeca en cultuur weer open

Hoofdbevindingen

1. Lagere ervaren dreiging en minder steun voor maatregelen, naleving wisselt per maatregel
2. Toename in testen en thuisblijven bij klachten na aangepast testbeleid
3. Meer mensen 'zijn het zat'
4. Geen verdere daling in vertrouwen, wel kritisch over verdeling in maatschappij
5. Redenen voor vaccineren of de boosterprik zijn divers

Lagere ervaren dreiging en minder steun voor maatregelen, naleving wisselt per maatregel

Verandering oordeel kans zelf besmet raken

(zeer) waarschijnlijk; ronde 1 t/m 18

'Omikron is veel minder ziekmakend, er zijn heel veel besmettingen, maar het aantal ziekenhuispatiënten is in een maand tijd gehalveerd tot een behapbaar aantal.'

'Corona (COVID-19) is endemisch geworden en daarmee net als verkoudheid en griep een onderdeel van ons leven.'

Verandering oordeel ernst zelf besmet raken

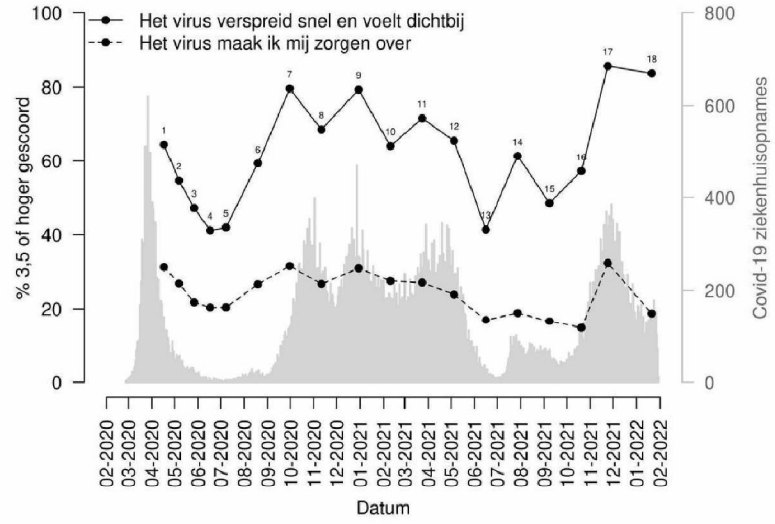
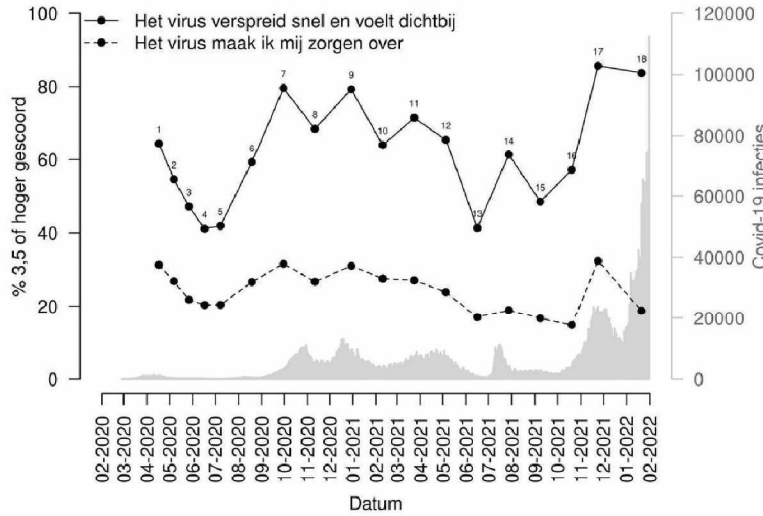
(heel) erg; ronde 1 t/m 18

per ronde (R) en week (w)

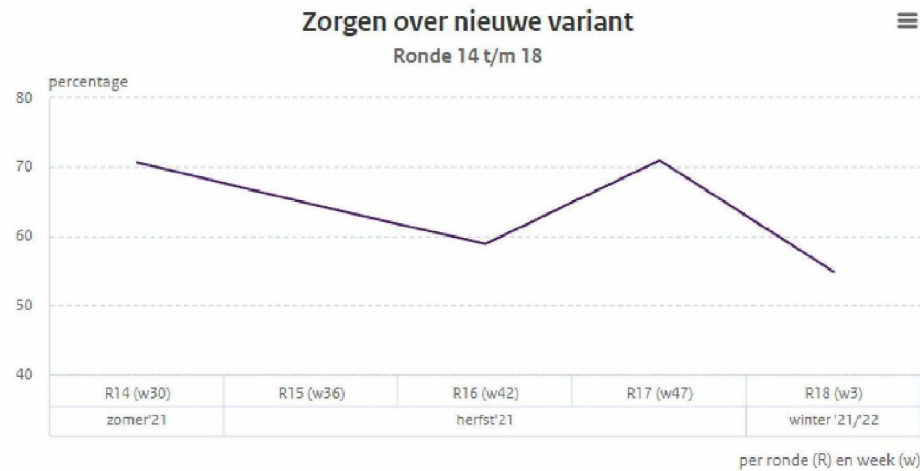
Dreiging van het virus

Resultaten 18e ronde vragenlijstonderzoek
04-02-2022

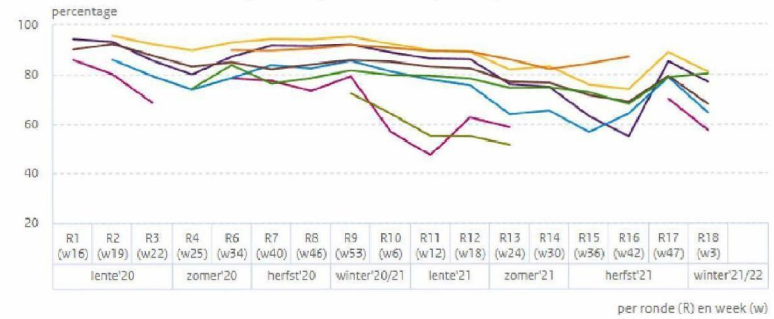
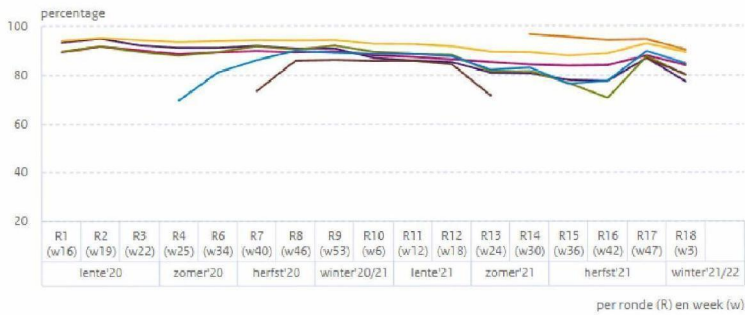

Ik maak me zorgen over nieuwe varianten van het virus

Daling in draagvlak

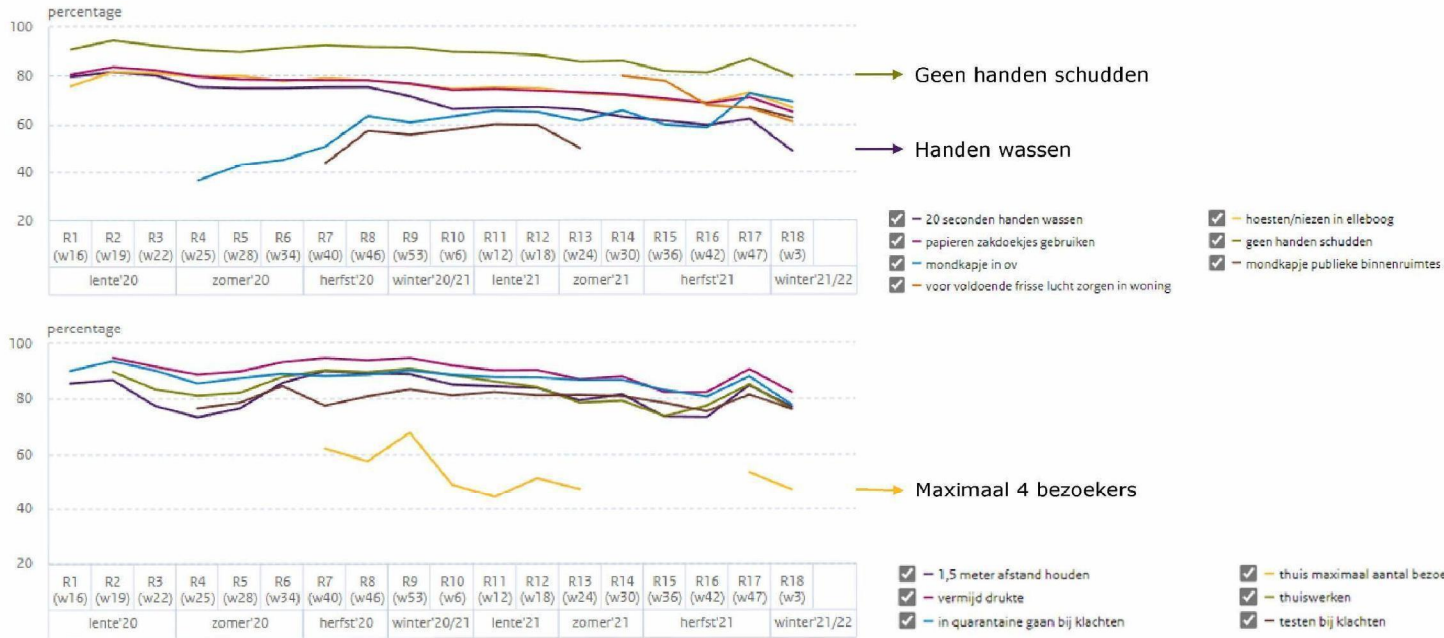

- 20 seconden handen wassen
- papieren zakdoekjes gebruiken
- mondkapje in ov
- voor voldoende frisse lucht zorgen in woning
- hoesten/niezen in elleboog
- geen handen schudden
- mondkapje in publieke binnenruimtes

- 1.5 meter afstand houden
- vermijd drukte
- maximaal aantal bezoekers thuis
- maximaal aantal personen buitenshuis
- thuiswerken
- quarantaine bij klachten
- testen bij klachten
- quarantaine na nauw contact besmet persoon

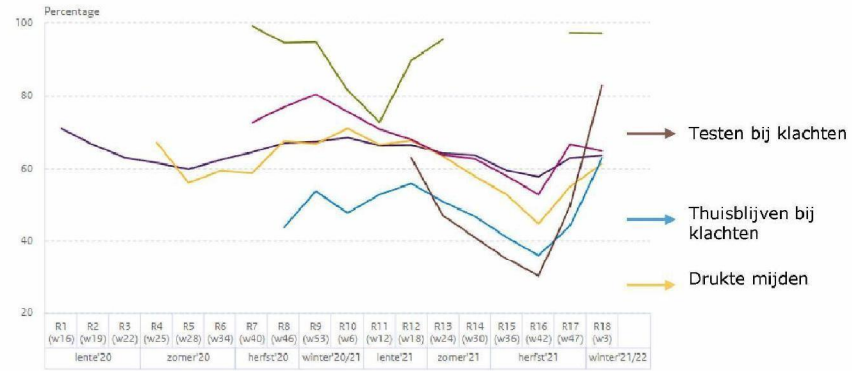
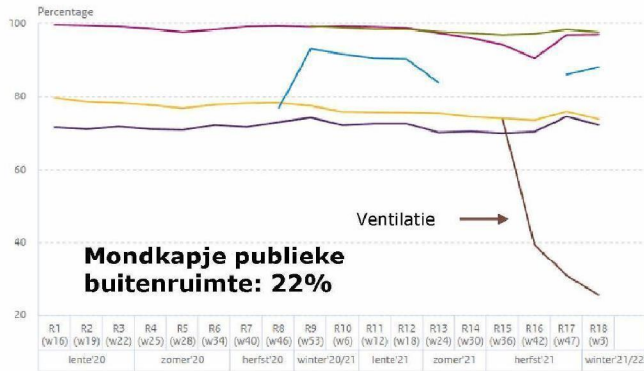

Hoe goed helpen de maatregelen?

Naleving gedragsadviezen

- hoesten/niezen in elleboog (1)
- handen wassen als het nodig is (1)
- zien handen schudden (2)
- mondkapje in openbaar vervoer (2)
- mondkapje in publieke binnenruimte (2)
- voor voldoende frisse lucht zorgen in woning (2)

- voldoende afstand houden van anderen (1)
- niet op drukke plek geweest of elke keer omgek...
- thuiswerken (3)
- maximaal aantal bezoekers thuis ontvangen (2)
- thuisblijven bij klachten (2)
- testen bij klachten (2)

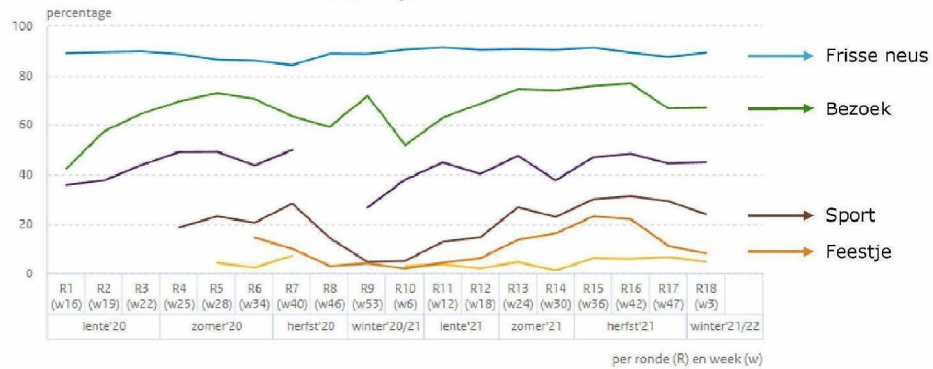
(1) % aantal keren, (2) % van deelnemers, (3) % van totaal werkuren

Sociale activiteit

Redenen om naar buiten te gaan

Ronde 1 t/m 18

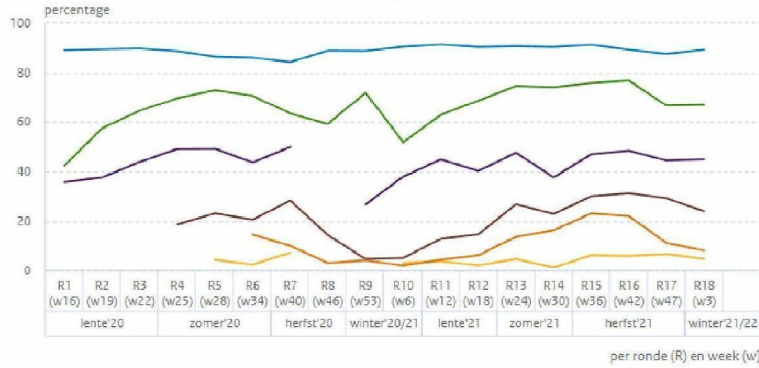
- om te werken
- boodschappen doen
- frisse neus halen, een rondje fietsen of hardlop...
- bij een feest(je) (bijv. een verjaardag, bruiloft)
- naar school/opleiding gaan
- voor iemand zorgen
- georganiseerd sportverband
- om familie of vrienden te bezoeken

Resultaten 18e ronde vragenlijstonderzoek
04-02-2022

Sociale activiteit

Redenen om naar buiten te gaan
Ronde 1 t/m 18

- om te werken
- boodschappen doen
- frisse neus halen, een rondje fietsen of hardlop...
- bij een feest(je) (bijv. een verjaardag, bruiloft)
- naar school/opleiding gaan
- voor iemand zorgen
- georganiseerd sportverband
- om familie of vrienden te bezoeken

Verandering mate waarin mensen dichterbij kwamen dan 1,5 meter
Zelden of nooit; ronde 1 t/m 18

- op werk
- boodschappen doen
- georganiseerd sportverband
- frisse neus halen, een rondje fietsen of hardlop...
- op school/opleiding
- voor iemand zorgen
- bij een feest(je) (bijv. een verjaardag, bruiloft)
- bezoek thuis ontvangen, familie of vrienden be...

Ondanks hoge besmettingsaantallen is er een lager gevoel van dreiging en minder steun voor maatregelen. Naleving wisselt per maatregel

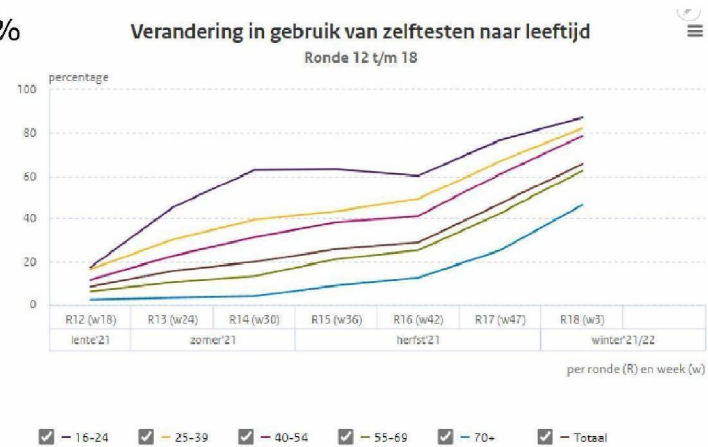

Toename in testen en thuisblijven bij klachten na aangepast testbeleid

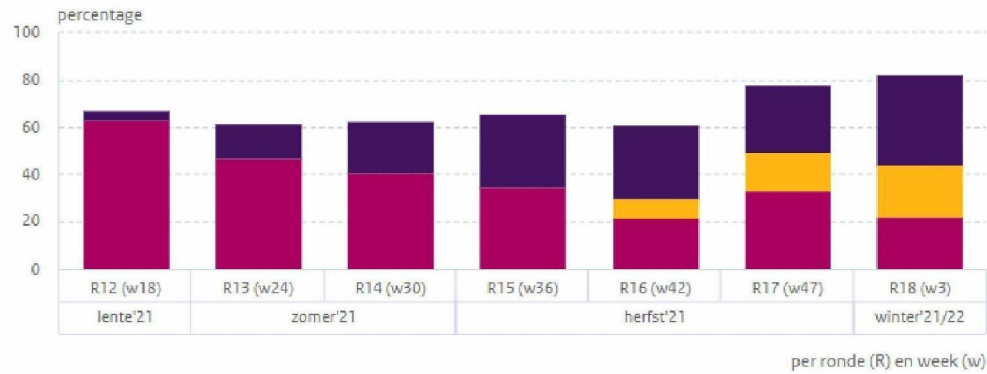
Testen en zelftesten

- > 24% laten testen (32% > 1x), vorige ronde 26%
- > 66% zelftest (74% > 1x), vorige ronde 48%
 - 5% positief (n=1381)
 - Zonder klachten: 0,3%
 - Met klachten zonder onderliggende aandoening: 13%
- > Na positieve zelftest:
 - 90% hertest bij GGD, 2% uitslag doorgegeven
 - 95% heeft zelf contacten gewaarschuwd

Testen en zelftesten bij klachten

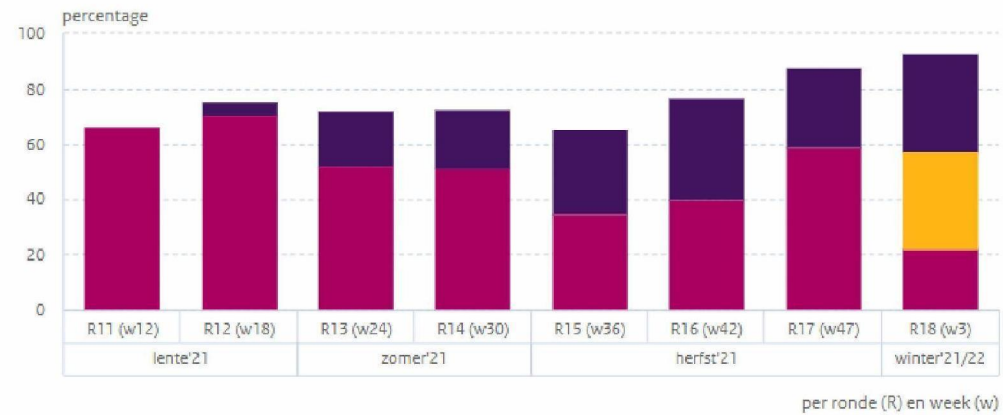

✓ PCR test
✓ Zelftest

✓ Eerst zelftest, daarna PCR

Testen en zelftesten bij kinderen met klachten

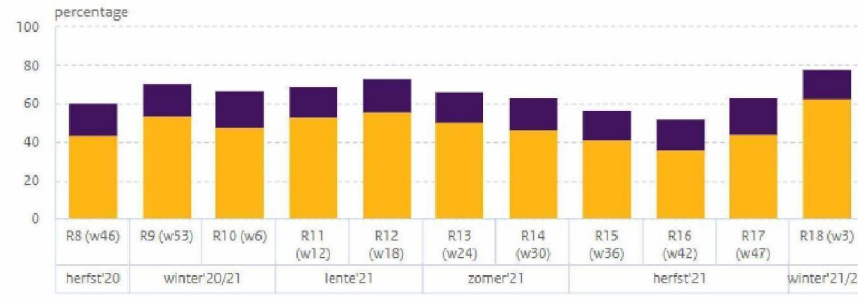

Quarantaine en isolatie

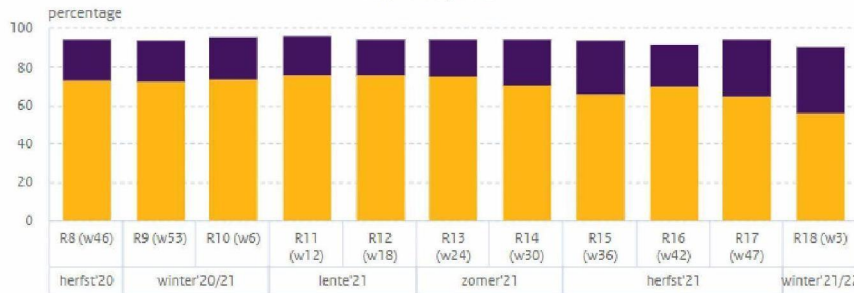
- > Toename quarantaine bij klachten
- > Afname isolatie na positieve test

Verandering thuisblijven bij klachten
Ronde 8 t/m 18

niet naar buiten geweest alleen frisse neus halen of hond uitlaten

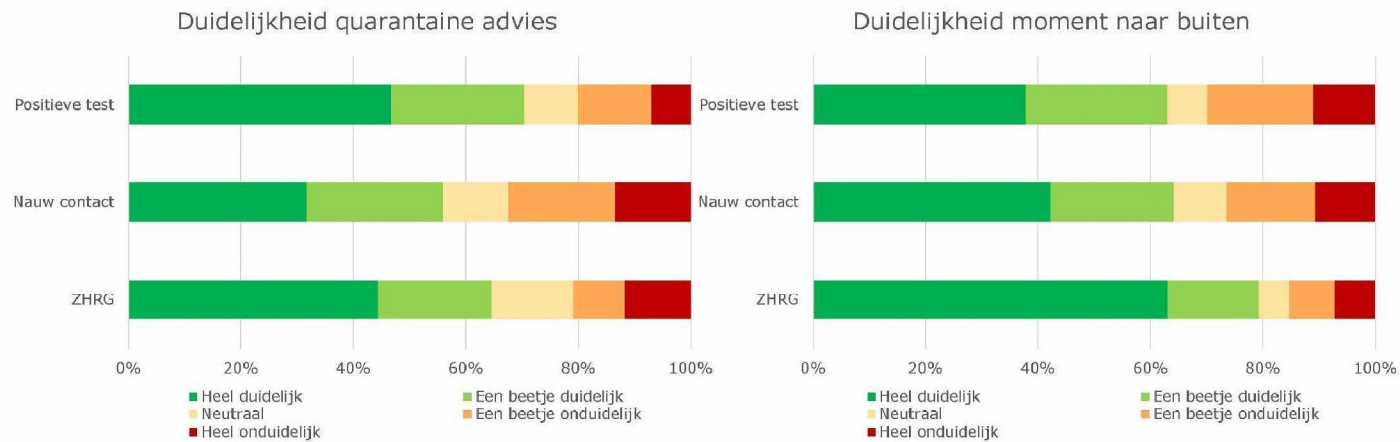
Verandering thuisblijven bij een positieve test
Ronde 8 t/m 18

"de GGD kon mij [geen] juiste informatie verschaffen over de nieuwe quarantaine regels, terwijl dit toch echt al meer dan 5 dagen van kracht was."

Quarantaine en isolatie

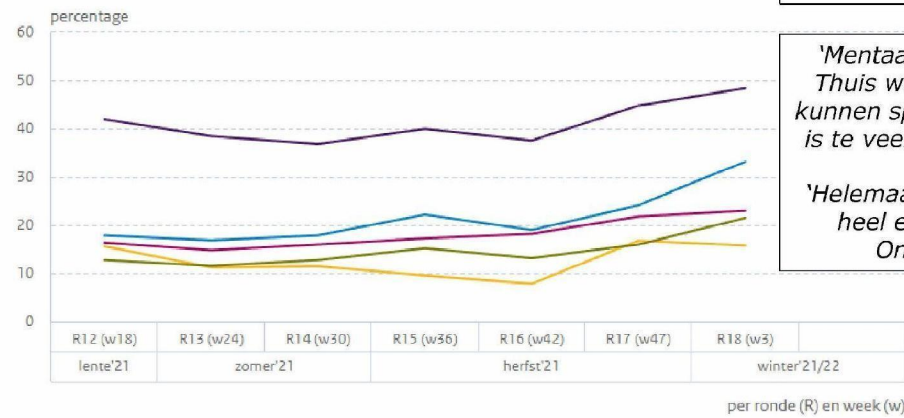
Toename in testen en thuisblijven bij klachten na nieuw testbeleid. Quarantaine regels minst duidelijk na nauw contact met een besmet persoon.

Meer mensen 'zijn het zat'

Coronamoeheid

- Ik ben het zat om over het coronavirus te horen
- Ik voel me gestrest doordat ik probeer alle maatregelen op te volgen
- Ik probeer van onderwerp te veranderen omdat ik er niet meer over wil praten
- Ik ben het beu om mezelf te beperken om de meest kwetsbaren te beschermen
- Ik heb steeds minder zin om tegen het coronavirus te vechten

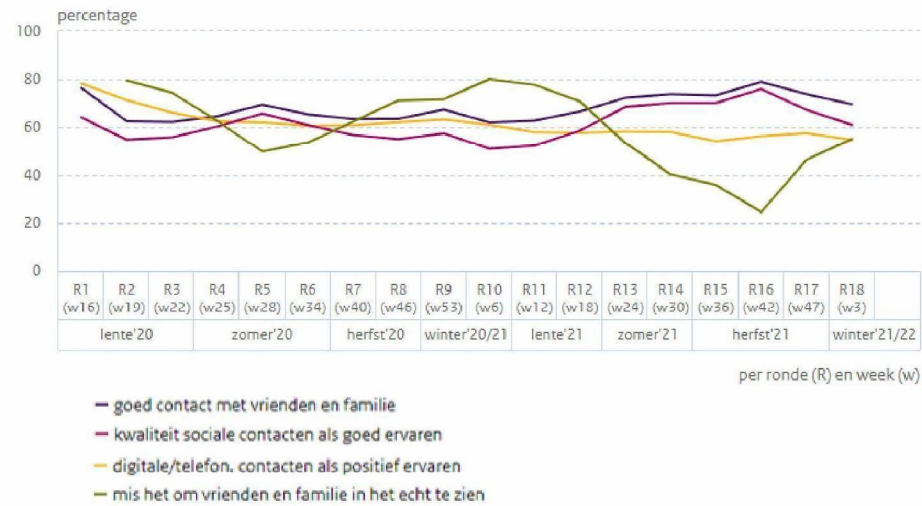
"We raken het beu. Zoveel besmettingen maar dan nu zo weinig op de IC. Het is niet meer te doen. Alles gaat naar de knoppen."

'Mentaal gezien is het echt op. Thuis werken, te lang niet echt kunnen sporten, geen cultuur; het is te veel en het gaat niet meer.'

'Helemaal mee gehad. Ik ben nu heel erg van de Burgerlijke Ongehoorzaamheid.'

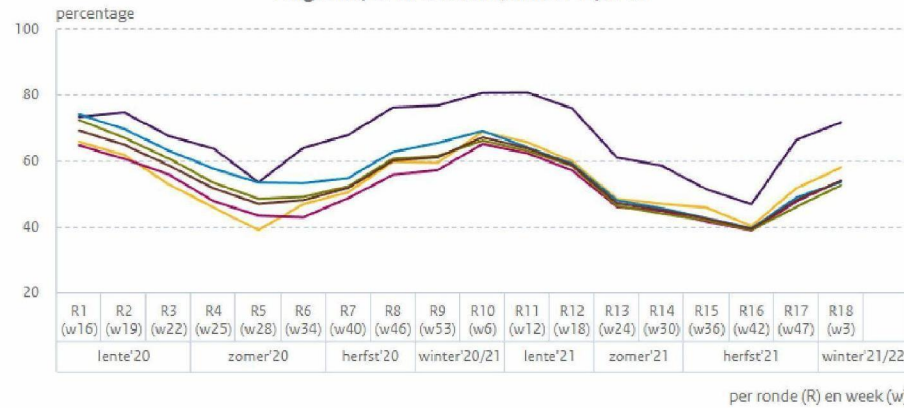
Sociale contacten

Eenzaamheid

Verandering in eenzaamheid naar leeftijd
Enigszins /sterk eenzaam; Ronde 1 t/m 18

- 16-24
- 25-39
- 40-54
- 55-69
- 70+
- Totaal

Meer deelnemers 'zijn het zat' en hebben minder zin om tegen het coronavirus te vechten. Deelnemers missen sociale contacten en ervaren meer eenzaamheid.

Geen verdere daling in vertrouwen, wel kritisch
over verdeling in maatschappij

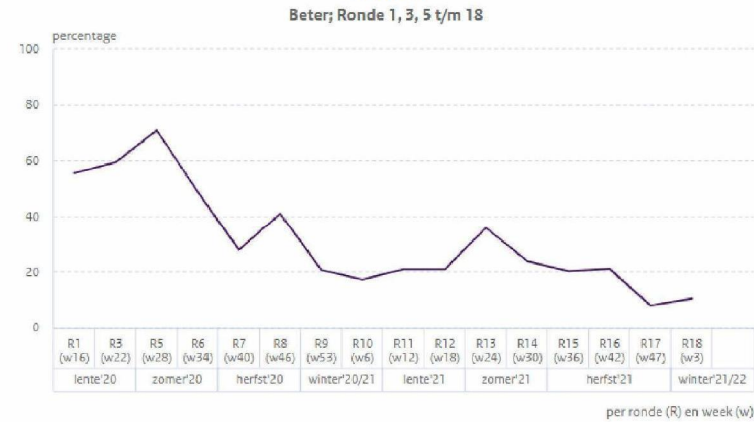
Vertrouwen

'De lockdown van december is niet goed te praten; andere EU-landen hadden winkels en horeca gewoon open en daar zijn de besmettingen niet extremer dan bij ons.'

Verandering vertrouwen in Nederlandse aanpak
(Heel) veel; Ronde 1, 3, 5 t/m 18

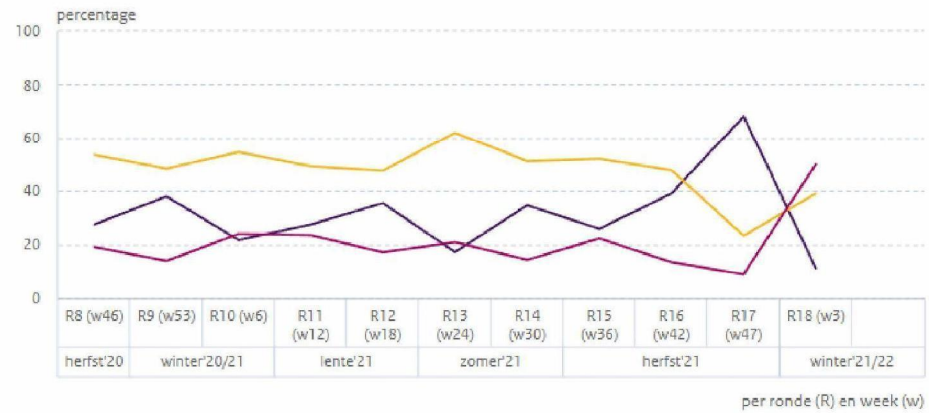

Verandering vergelijking Nederlandse aanpak met aanpak andere landen

Hoeveelheid maatregelen

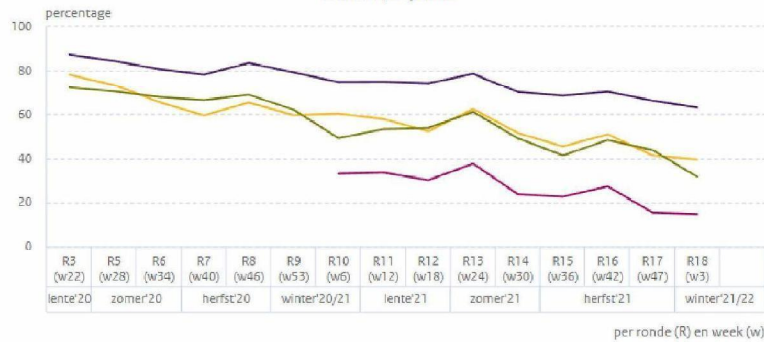
Te weinig
 Voldoende
 Te veel

Maatregelen onlogisch

Verandering in beeld van hoe maatregelen door de Nederlandse overheid worden bepaald

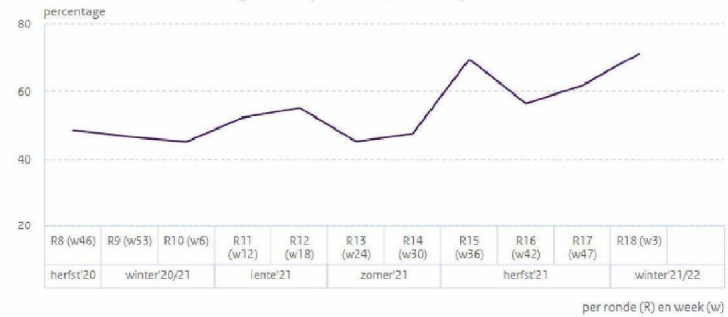
Ronde 3, 5 t/m 18

- overheid maakt gebruik van de juiste informatie
- overheid geeft voldoende uitleg
- overheid maakt een eerlijke verdeling
- overheid houdt rekening met verschillende belangen

Verandering in maatregelen onlogisch of moeilijk te begrijpen

(Helemaal) mee eens; Ronde 8 t/m 18

Maatregelen onlogisch

- › Versoepelen per sector roept vragen op. In plaats daarvan vragen deelnemers om maatwerk en noemen hierbij twee criteria:
 - 1) Kan een locatie de juiste maatregelen treffen?
(bijv. 1.5m afstand en ventileren)
 - 2) Kan een locatie de maatregelen handhaven?
(bijv. coronatoegangsbewijs checks en drukte beheersen)
- › Behoefte aan betere communicatie en transparantie over het keuzeprocess

'Het doet pijn dat de culturele sector elke keer als laatste weer opengaat. Dit is onbegrijpelijk omdat juist hier alles zo goed geregeld is. Je mag wel naar de Ikea/woonboulevard waar de drukte groter en ongecontroleerder is, maar niet naar het theater? Dit is echt onbegrijpelijk voor mij.'

Geen verdere daling in vertrouwen, wel kritisch over verdeling in maatschappij.
Deelnemers vragen om maatwerk en meer transparante communicatie.

Redenen voor vaccineren of de boosterprik zijn divers

Redenen voor en tegen vaccineren

Redenen niet vaccineren zijn breed bekend

redenen niet vaccineren (ronde 17) N=2296	(helemaal) niet van toepassing	(helemaal) wel van toepassing
Ik voel me onder druk gezet om me te laten vaccineren	7,4	87,5
Ik maak me zorgen over mogelijke langetermijneffecten van de vaccinatie	5,9	87,1
Ik heb vertrouwen in mijn eigen immuunsysteem of goede gezondheid	5,9	84,0
Ik heb geen vertrouwen in de motieven van de overheid wat betreft vaccinatie	8,3	77,0
Ik denk dat het vaccin onvoldoende werkt tegen corona	10,5	72,0

Nieuwe redenen om alsnog te laten vaccineren

- In ronde 17 kregen n=2341 deelnemers die niet gevaccineerd zijn de vraag: *Denkt u dat u zich nog zult laten vaccineren?*
 - Ruim de helft gaf 'zeker niet' als antwoord, de rest antwoorde 'waarschijnlijk niet' tot 'zeker wel'
- Deelnemers waarbij een (kleine) kans was tot vaccineren in de toekomst:
 - Vaker mensen in hun omgeving die gevaccineerd zijn of van plan zijn dit te doen
 - Meer vertrouwen in de Nederlandse aanpak (ook ten opzichte van andere landen)
 - Hoger draagvlak voor maatregelen

Nieuwe redenen om alsnog te laten vaccineren

- Als werking en bijwerkingen van huidige vaccin op lange termijn duidelijk zijn

'Zodra het vaccin langer dan 10 jaar goed is gekeurd en de testfasen voorbij zijn'

'Verbeterde werking tegen transmissie (...) en langdurig werkt ook tegen nieuwe varianten'

- Als vrijheidsbeperkend beleid voor mensen die niet zijn gevaccineerd, (verder) wordt doorgevoerd (zoals 2G of vaccinatieplicht)

'Verplichte vaccinatie om bijvoorbeeld mijn beroep uit te oefenen'

'Als het leven van mijn kinderen te beperkt wordt.'

- Als er een ander (bijv. 'traditioneel' eiwit of proteïne) vaccin beschikbaar komt. Maar enkelen benoemen hier een specifiek vaccin.

<https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/redenen-om-alsnog-te-laten-vaccineren>

Redenen tegen vaccineren zijn bekend.

Een groep deelnemers zou in de toekomst alsnog gevaccineerd willen worden.

Belangrijkste redenen hiervoor zijn 1) duidelijke werking en bijwerkingen, 2) vrijheidsbeperkend beleid of 3) de introductie van een 'traditioneel' vaccin.

Redenen voor en tegen de boosterprik: zijn die anders?

Bekende redenen voor boosterprik, wel verschillend voor twijfelaars

	Wel bereid N=39900	Twijfel N=1391
Mezelf beschermen tegen corona	83%	23%
Mensen in mijn omgeving beschermen tegen corona	72%	27%
Bijdragen aan het bestrijden van de coronacrisis	67%	22%
De opkomst van de omikronvariant	30%	6%
Mijn coronatoegangsbewijs behouden	28%	57%
Ik voel(de) me onder druk gezet door de overheid om de boostervaccinatie te nemen	3%	24%
Mijn vrienden en familie willen graag dat ik de boostervaccinatie neem	2%	5%

Nieuwe redenen om geen booster te kiezen

	Niet bereid N=1132	Twijfel N=1391
Ik denk dat de (booster)vaccinaties niet de oplossing zijn voor het beëindigen van de coronacrisis	69%	49%
Ik voel me onder druk gezet door de overheid om de boostervaccinatie te nemen	60%	34%
Er werd eerder gezegd dat de eerste vaccinaties voldoende zouden zijn	48%	40%
Ik denk dat de boostervaccinatie onvoldoende werkt tegen de omikronvariant	38%	29%
Ik denk dat de vaccinatie(s) die ik al gehad heb, mij voldoende beschermen	31%	36%
Ik had last van bijwerkingen na mijn vorige vaccinatie(s)	24%	21%

Nieuwe redenen om geen booster te kiezen

	Niet bereid N=1132	Twijfel N=1391
Ik denk dat de (booster)vaccinaties niet de oplossing zijn voor het beëindigen van de coronacrisis	69%	49%
Ik voel me onder druk gezet door de overheid om de boostervaccinatie te nemen	60%	34%
Er werd eerder gezegd dat de eerste vaccinaties voldoende zouden zijn	48%	40%
Ik denk dat de boostervaccinatie onvoldoende werkt tegen de omikronvariant	38%	29%
Ik denk dat de vaccinatie(s) die ik al gehad heb, mij voldoende beschermen	31%	36%
Ik had last van bijwerkingen na mijn vorige vaccinatie(s)	24%	21%

Nieuwe redenen om geen booster te kiezen

	Niet bereid N=1132	Twijfel N=1391
Ik denk dat de (booster)vaccinaties niet de oplossing zijn voor het beëindigen van de coronacrisis	69%	49%
Ik voel me onder druk gezet door de overheid om de boostervaccinatie te nemen	60%	34%
Er werd eerder gezegd dat de eerste vaccinaties voldoende zouden zijn	48%	40%
Ik denk dat de boostervaccinatie onvoldoende werkt tegen de omikronvariant	38%	29%
Ik denk dat de vaccinatie(s) die ik al gehad heb, mij voldoende beschermen	31%	36%
Ik had last van bijwerkingen na mijn vorige vaccinatie(s)	24%	21%

Nieuwe redenen om geen booster te kiezen

(Vrije opmerkingen, 27%, n=685)

- > Strategie even wachten (later minder vaak, reizen, CTB)
- > Niet eerlijk t.o.v. andere landen
- > Wacht op keuze voor ander vaccin
 - Janssen en AstraZeneca meest
- > Wacht op niet Mrna 'traditioneel'

'Als ik me nu laat boosteren kan ik in juni weer een booster halen. Dus wacht dan wel ff tot April'

Redenen voor de boosterprik zijn verschillend voor deelnemers die bereid zijn en twijfelaars.

Redenen tegen de boosterprik zijn nieuw: laten een tijdsbeeld zien (zorgen over vaccinatiedruk of verwachtingen van basisvaccinatie) of ervaringen met eerdere vaccinatie.

Redenen tegen vaccineren van kinderen: zijn die anders?

Redenen kinderen (5-11 jaar) niet te vaccineren

	N=2696
Mijn kind zal niet erg ziek worden van corona	68%
Zorgen over langetermijneffecten van de vaccinatie	56%
Niet redelijk om kinderen te laten vaccineren	49%
Niet nodig omdat mijn kind al besmet is geweest	36%
Ik voel me onder druk gezet om mijn kind te laten vaccineren	24%
Ik wil mijn kind niet laten vaccineren met een mRNA vaccin	17%

Redenen kinderen (5-11 jaar) niet te vaccineren

	N=2696
Mijn kind zal niet erg ziek worden van corona	68%
Zorgen over langetermijneffecten van de vaccinatie	56%
Niet redelijk om kinderen te laten vaccineren	49%
Niet nodig omdat mijn kind al besmet is geweest	36%
Ik voel me onder druk gezet om mijn kind te laten vaccineren	24%
Ik wil mijn kind niet laten vaccineren met een mRNA vaccin	17%

Anderen eerst:

'Ik vind dat volwassenen eerst eens hun verantwoordelijkheid moeten nemen en dat naar een lange termijn plan gekeken moet worden.'

Andere oplossingen eerst:

'Ik vind dat er andere oplossingen moeten komen om de Corona crisis te bestrijden zoals het aanpakken van het zorgsysteem in NL en de voorlichting over gezonde levensstijlen voor mensen in NL'

Redenen kinderen (5-11 jaar) niet te vaccineren

	N=2696
Mijn kind zal niet erg ziek worden van corona	68%
Zorgen over langetermijneffecten van de vaccinatie	56%
Niet redelijk om kinderen te laten vaccineren	49%
Niet nodig omdat mijn kind al besmet is geweest	36%
Ik voel me onder druk gezet om mijn kind te laten vaccineren	24%
Ik wil mijn kind niet laten vaccineren met een mRNA vaccin	17%

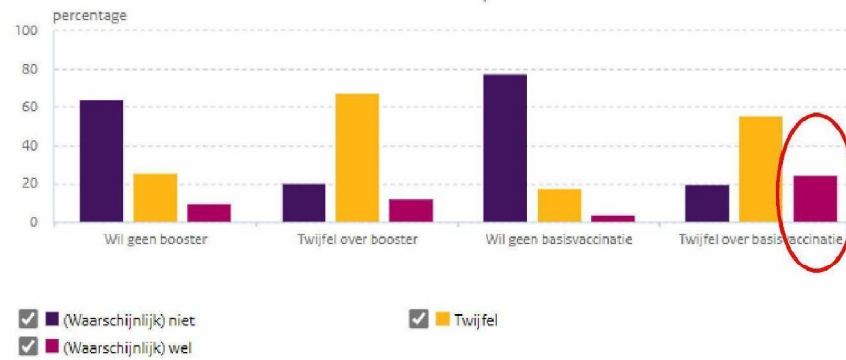
Redenen tegen vaccineren van kinderen: veel staan in verhouding met een minder ernstig ziektebeeld bij kinderen. Hierdoor worden mogelijk een andere afwegingen gemaakt.

Traditioneel vaccin is een reden om alsnog te vaccineren, om te wachten met de boosterprik. Vaccins met mRNA techniek is een reden om kinderen niet te vaccineren.

Traditionele vaccins (ronde 18)

- > Verschillen tussen eiwitvaccin en geïnactiveerd virusvaccin zijn minimaal

Redenen voor vaccineren of de boosterprik zijn divers. Klein deel van de deelnemers die nog twifelen over een basisvaccinatie zou mogelijk wel een traditioneel vaccin nemen.

Conclusie

1. Ondanks hoge besmettingsaantallen ervaren deelnemers minder dreiging van het virus. Naleving van gedragsadviezen wisselt per maatregel
2. Toename in testen en thuisblijven bij klachten na aangepast testbeleid. Quarantaine advies minst duidelijk na nauw contact
3. Meer deelnemers 'zijn het zat', hebben minder zin om te vechten tegen het virus
4. Geen verdere daling in vertrouwen, wel kritisch over verdeling in maatschappij. Er is behoefte aan meer transparante communicatie
5. Redenen voor vaccineren of de boosterprik zijn divers

Contact & informatie

www.rivm.nl/gedragsonderzoek

5.1.2e [@rivm.nl](mailto:5.1.2e@rivm.nl)

Aanmelden nieuwsbrief Corona & Gedrag:
www.rivm.nl/abonneren/nieuwsbrief-corona-gedrag

